

13 IN DE OORLOG

AFLEVERING 2 SCRIPT

"BEZETTING"

2.1 LEADER

Caleidoscoop van iconische momenten uit de Tweede Wereldoorlog, afgewisseld met spelende kinderen in dezelfde periode. Tussendoor worden korte impressies getoond van de hoogtepunten uit de huidige aflevering.

2.2 DRAMA: INT. HUIS DE VRIES – GANG & WOONKAMER

De voordeur zwaait open. Vermoeid komt de 13-jarige HANS DE VRIES met zijn schooltas de gang binnen en hangt zijn jas aan de kapstok.

MOEDER (O.S., VANUIT WOONKAMER)

Hans, kom snel.

HANS loopt de woonkamer binnen, waar zijn MOEDER aan tafel zit en naar de radio knikt:

MOEDER

De Koningin.

Ze draait de radio iets harder.

KONINGIN WILHELMINA (V.O. VIA RADIO)

Leden van de Staten Generaal...

2.3 ARCHIEF: TROONREDE VAN KONINGIN WILHELMINA IN 1939

Koningin Wilhelmina zit op de troon in de Ridderzaal en leest haar troonrede voor.

KONINGIN WILHELMINA (CONT.)

... De internationale en nationale ontwikkelingen van het afgelopen jaar hebben de onzekerheden in ons dagelijks bestaan doen toenemen.

2.4 LOCATIE: INT. BINNENHOF – RIDDERZAAL

De PRESENTATRICE wandelt door de Ridderzaal en bewondert de tapijten op de vloer en de prachtige kroonluchters. De stem van Wilhelmina vervaagt langzaam.

PRESENTATRICE

Op Prinsjesdag, de derde dinsdag in september, staat hier een troon waarop onze koningin zit. Nu is dat Beatrix natuurlijk, maar in 1939 was dat haar oma, Wilhelmina.

Ze wijst naar denkbeeldige stoelen rond de troon.

PRESENTATRICE

Namens de regering wordt dan de troonrede voorgelezen, zodat iedereen precies weet wat de politieke plannen zijn voor het komende jaar. Heel belangrijk dus voor onze democratie.

Ze draait zich van de troon af en kijkt in de camera.

PRESENTATRICE

Maar dat verandert allemaal met de Duitse inval in 1940, want toen kreeg Nederland van Hitler een nieuwe baas...

2.5 ARCHIEF: INSTALLERING VAN SEYSS INQUART

Seyss-Inquart wordt in de Ridderzaal geïnstalleerd als Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandse gebieden.

PRESENTATRICE (V.O.)

... Arthur Seyss Inquart. Maar veel Nederlanders noemen hem liever: zes-en-een-kwart.

Duitse functionarissen brengen de Hitler-groet tijdens Seyss-Inquarts ambtsaanvaarding.

PRESENTATRICE (V.O.)

Voortaan bepaalt hij wat er moet gebeuren in Nederland...

HANS (V.O.)

Können Sie mir bitte helfen?... Haben Sie eine... eine... menukaart?

2.6 DRAMA: INT. HUIS DE VRIES — WOONKAMER

Tegen de wand prijkt een staatsieportret van koningin Wilhelmina. De stem van HANS gaat verder.

HANS (O.S.)

Speisekarte! Dat was het... Haben Sie eine Speisekarte?

Schoolboeken en schriften liggen uitgespreid op het

Perzische kleding op de tafel in de woonkamer. HANS zit hard te studeren.

HANS

Ich möchte etwas essen. Was können Sie mir empfehlen?

VADER (O.S.)

Waar ben jij mee bezig?!

HANS

Proefwerk Duits.

In de deuropening staat VADER DE VRIES en hij ontploft bijna van verontwaardiging.

VADER

Ben je helemaal belazerd?! Die moffen hebben Rotterdam platgegooid, ze hebben de koningin weggejaagd en meneer zit doodleuk Duits te leren?!

HANS

(kleintjes)

Het is voor school.

PATS! VADER geeft hem een tik voor z'n hoofd.

VADER

Over m'n lijk!

Hij grist de boeken en schriften bijeen en werpt de hele stapel zonder omhaal in de potkachel.

VADER

In dit huis wordt geen Duits gesproken! Hoor je dat?! Geen woord.

Woest stampert hij de woonkamer weer uit.

HANS

(beduusd)

Maar... maar... m'n proefwerk dan?

Hij gaat naar de potkachel om te kijken of hij zijn boeken nog kan redden, maar de vlammen laaien al op.

PRESENTATRICE (V.O.)

Tsja, oorlog of niet, voor velen gaat het leven gewoon weer verder.

2.7 ARCHIEF: ARBEIDERS ZIJN AAN HET WERK

Arbeiders lassen en werken en vrouwen stempelen hun

kaarten in een prikklok.

PRESENTATRICE (V.O.)

Kinderen moeten naar school en hun ouders gaan weer aan het werk.

2.8 ARCHIEF: KINDEREN RENNEN SCHOOL UIT

Vrolijke kinderen rennen een school uit. Ze schommelen en voeren eendjes. Anderen picknicken en in kleuren-beelden wordt er gezeild op de Kaag.

PRESENTATRICE (V.O.)

Er wordt op straat gespeeld, net als VOOR de oorlog. Gevoetbald, gezwommen...

2.9 ARCHIEF: MENSEN IN EEN ZWEMBAD

In het zwembad wordt gezwommen en mensen roetsjen van de glijbaan naar beneden.

PRESENTATRICE (V.O.)

Alsof er niets aan de hand is. En de moffen – dat is een scheldnaam voor Duitsers...

2.10 ARCHIEF: DUITSE SOLDATEN IN EEN WINKEL

Duitse soldaten kopen en betalen in een winkel.

PRESENTATRICE (V.O.)

... die vallen wel mee.

2.11 ARCHIEF: DUITSE SOLDATEN OP HET STRAND

Duitse soldaten flaneren over het strand en een Duitser eet een haring.

PRESENTATRICE (V.O.)

Ze zijn dan wel de baas, maar veel Duitse soldaten zijn best aardig.

2.12 ARCHIEF: SOLDAAT KNIJPT KIND IN WANG

Een Duitse soldaat knijpt een Nederlands kind vriendschappelijk in de wang.

PRESENTATRICE (V.O.)

Iedereen hoopt dat de bezetting wel zal meevallen.

2.13 ARCHIEF: TOUWTJESPRINGEN MET DUITSE SOLDATEN

Kinderen springen touwtje met Duitse soldaten. Boven alles uit begint opeens de doordringende sirene van het luchtalarm te loeien: HUUEUUEHHUUEEEEE!

PRESENTATRICE (V.O.)

Maar de oorlog is nog lang niet afgelopen...

2.14 LOCATIE: EXT. STRAAT – NACHT

Het is aardedonker buiten en in het licht van een enkele lantaarnpaal of zaklamp verschijnt het gezicht van de PRESENTATRICE. Ze praat luid om boven het geluid van het luchtalarm uit te komen.

PRESENTATRICE

Dat is het luchtalarm! En dit keer niet voor Duitse vliegtuigen, maar voor Engelse, want kijk...

Ze haalt een grote landkaart met Nederland, Duitsland en de Engelse kust tevoorschijn.

PRESENTATRICE

... die vliegen iedere nacht van hier (WIJST NAAR ENGELAND) over de Noordzee heen naar Nederland.

Ze wijst naar Noord-Holland.

PRESENTATRICE

Door de lichtjes van IJmuiden weten ze precies of ze goed zitten. Dan verder over Groningen en Drenthe naar Duitsland. Om daar bommen te gooien.

Ze laat de landkaart zakken.

PRESENTATRICE

Zijn de Duitsers niet zo blij mee. Dus wat doen ze?

De lantaarnpaal of zaklantaarn wordt uitgeschakeld, zodat het meteen helemaal donker is.

PRESENTATRICE (ONZICHTBAAR)

Ze draaien alle lichten uit, zodat de Engelse vliegtuigen zouden verdwalen!

Eindelijk komt de luchtsirene tot rust. Stilte.

PRESENTATRICE (ONZICHTBAAR)

Uhh... heeft er iemand een lichtje?

PRRPRRPRR! Een knijpkat begint te ronken en werpt een

schijnsel op het gezicht van de PRESENTATRICE.

PRESENTATRICE

Hoor je dat? Net het snorren van een poes en daarom heet dit een 'knijpkat'. Het is een soort zaklantaarn met een dynamo.

2.15 ARCHIEF: VERDUISTERINGSPROBLEMEN

Verduisteringsproblemen met muziek van het Joodse Jazz-duo Johnny en Jones eronder: 'Maak het donker in het donker'.

PRESENTATRICE (V.O.)

Echt iedereen in Nederland moet zijn huis verduisteren. Geen streepje licht mag er naar buiten schijnen.

2.16 ARCHIEF: VERDUISTERING

PRESENTATRICE (V.O.)

Dus wordt het overal pikkedonker. Hartstikke gevaarlijk. Je ziet niet meer waar je loopt en voor je het weet lig je in de sloot. Er verdrinken dan ook tientallen mensen.

Geluid van plons.

2.17 ARCHIEF: FOTO'S VAN WITTE STREPEN EN GROTE HUISNUMMERS

Archiefphoto's van witte strepen en groot huisnummer.

PRESENTATRICE (V.O.)

Om de weg naar huis te vinden, worden er met witte verf strepen op bomen geschilderd en nummers op huizen.

2.18 LOCATIE: EXT. STRAAT - NACHT (VERVOLG)

De PRESENTATRICE laat een lichtgevend speldje zien.

PRESENTATRICE

En kijk, dit speldje geeft licht. Dat dragen mensen zo.

Ze steekt het speldje op haar kraag.

PRESENTATRICE

Dan zien ze elkaar tenminste aankomen. Mooi, hè.

2.19 DRAMA: INT. HUIS DE VRIES - GANG & WOONKAMER

De muziek van Johnny en Jones is overgegaan in andere muziek die uit een ouderwetse radio klinkt. Op een huishoudtrapje voor het raam staat MOEDER DE VRIES te hannelsen met een rol zwart papier.

MOEDER

Ja, als je me nou niet helpt, dan lukt het nooit!

In een fauteuil in de woonkamer rookt VADER een pijp en houdt zich demonstratief afzijdig.

VADER

Dat verdom ik. 'k Ga die moffen echt niet helpen om de oorlog te winnen.

Op dat moment wordt er aangebeld en op de deur gebonsd.

DUITSE STEM (O.S.)

AUFMACHEN!

Geschrokken kijken VADER en MOEDER elkaar aan. MOEDER draait de radio uit en VADER is uit zijn stoel opgestaan.

MOEDER

Ik ZEI het toch?! Ik heb het je gezegd!

DUITSE STEM (O.S.)

AUFMACHEN! SOFORT!

VADER loopt de gang in en MOEDER komt achter hem aan.

MOEDER

Nou heb je het voor elkaar!

GANG

VADER heeft de voordeur geopend en WERNER, een jonge Duitse soldaat met bepakking komt naar binnen.

WERNER

Auf Anweisung der Deutschen Staatsgewalt fordere ich ein Zimmer in diesem Haus.

MOEDER

Wat zegt ie, Gerard?

VADER kijkt machteloos naar de DUITSER en dan naar de trap.

VADER

HANS?! HIER KOMEN! NU!

Gestommel op de trap. HANS komt naar beneden en kijkt vragend naar de Duitse soldaat in de gang.

WERNER

Ich habe hier die Unterlagen für die Einquartierung, aber Sie werden selbstverständlich dafür bezahlt.

VADER (TEGEN HANS)

Wat zegt ie?

Stilte.

HANS

Ik mocht toch geen Duits meer praten?

VADER

SCHIET OP, GEK!

HANS

Iets over inkwartiering. Hij komt hier geloof ik wonen.

Ongeloof bij VADER en MOEDER, als WERNER zijn bekpakking de gang in schuift en de voordeur achter zich sluit.

PRESENTATRICE (V.O.)

Al die Duitse soldaten kunnen zomaar een kamer in je huis opeisen. Maar daar blijft het niet bij...

WERNER legt zijn helm op de kapstop, hij trekt zijn jas uit en fatsoeneert zijn haar in de spiegel, terwijl het gezin DE VRIES volkomen stomgeslagen toekijkt.

2.20 ARCHIEF: STELEN VAN KAZEN

PRESENTATRICE (V.O.)

De Duitsers halen het land ondertussen ook helemaal leeg. Voedsel, kleding, goud, kunst, auto's, alles willen ze hebben.

2.21 LOCATIE: INT. MODERNE SUPERMARKT

De PRESENTATRICE loopt langs de schappen van een moderne supermarkt.

PRESENTATRICE

Daardoor blijft er voor Nederland steeds minder over. En om dat beetje toch zo eerlijk mogelijk te verdelen, krijgt iedereen evenveel 'bonnen'.

Ze haalt de bonnen uit haar binnenzak en laat die zien.

PRESENTATRICE

Om zo'n brood te kunnen kopen...

Ze neemt een brood van de plank en houdt die in haar arm.

PRESENTATRICE

... heb je bijvoorbeeld een 'broodbon'
nodig. En geld natuurlijk, want je moet
er nog steeds voor betalen.

De PRESENTATRICE 'winkelt' verder en pakt achtereenvolgens een pakje boter en vleeswaren.

PRESENTATRICE

Voor boter een boterbon, voor vlees
een vleesbon en voor snoep...

Ze stapelt allerlei soorten snoep in haar handen.

PRESENTATRICE

... een 'versnaperingenbon'. En zijn je
bonnen op, dan heb je pech gehad.

Ze legt al het snoep weer terug op de plank.

PRESENTATRICE

Maar doordat er steeds minder is,
kun je zelfs MET bonnen niet meer
aan alle boodschappen komen. Daarom
gaan mensen steeds vroeger in de
rij staan, voordat alles op is.

2.22 ARCHIEF: VROUWEN IN DE RIJ VOOR WINKELS

Vrouwen staan in de rij voor slager en andere winkels.

PRESENTATRICE (V.O.)

Bovendien wordt de kwaliteit steeds
slechter. Zeep wordt gemaakt van
klei met zand erover. Koffie is
allang geen echte koffie meer en
smaakt heel vies.

2.23 ARCHIEF: AUTO'S MET GEÏMPROVISEERDE VOORZIENINGEN

Auto's met houtgasgeneratoren en grote gashouders op
het dak rijden voorbij.

PRESENTATRICE (V.O.)

Benzine is er niet, dus moeten auto's
op gas en zelfs op kolen rijden.

Verscheidene fietsen met kleine voorband en houten
banden of kale velgen.

PRESENTATRICE (V.O.)

En fietsen hebben geen rubberbanden
meer. Hoe langer de oorlog duurt,
hoe slechter het wordt.

2.24 DRAMA: INT. HUIS DE VRIES – WOONKAMER – AVOND

Plakjes van een grote leverworst worden afgesneden.
Daarachter een volle fles met appelwijn en een mandje
met witbrood. MOEDER DE VRIES neuriet, terwijl ze alle
lekkernijen op tafel uitstalt. De voordeur gaat open.

VADER (O.S.)

Lijn twaalf rijdt niet meer. Ik
moest dat hele pokke-eind lopen.

Vermoeid trekt VADER in de gang zijn jas en schoenen uit.

MOEDER

Dan zul je vast wel trek hebben.
Kom maar gauw zitten.

VADER loopt de kamer binnen.

VADER

Nog even en het hele land staat stil.
Dan kreperen we met z'n allen van de...

Hij staart naar de gedekte tafel.

VADER

... honger...

Opgewekt tilt MOEDER een deksel van een pan.

MOEDER

Kijk, krieltjes met echte jus. Allemaal
voor jou, wij hebben al gegeten.

Aangenaam verrast gaat VADER zitten.

VADER

Maar Thea... hoe... hè?

MOEDER

Laat mij nou maar ritselen, dan
komt het allemaal wel goed.

VADER prikt een krieltje aan een vork en neemt een hap.

VADER

Ooo... dit is gewoon... mmmm...

HANS komt de woonkamer ingeslenterd.

HANS

Lekker hè, vader. Van Werner.

VADER stopt met kauwen en kijkt stomverbaasd naar zijn vrouw die zichzelf een houding probeert te geven.

MOEDER

Ja uhh... Zo hebben wij er ook iets aan, die inkwartiering. Toch?

VADER spuugt de aardappelresten terug in de pan en duwt met één beweging de lekkernijen van zich weg.

VADER

KOMT DAT ALLEMAAL VAN DIE MOF?!

HANS

't Is best een aardige jongen, hoor.

VADER

AARDIGE JONGEN?! HIJ SCHIET MET EEN KANON ENGELSE VLIEGTUIGEN UIT DE LUCHT!

MOEDER

Alleen omdat hij moet. Hij zou ook veel liever thuis zitten.

VADER

DAN GAAT HIJ TOCH LEKKER! WIJ HOUDEN 'M NIET TEGEN! OF BEN IK HIER SOMS DE ENIGE DIE WIL DAT ZE OPROTTEN?!... IK EN WILLEMINA?!

Hij kijkt naar de muur... die is leeg.

VADER

Hè?

MOEDER

Ik ehh... heb haar even opgeborgen, anders voelt Werner zich niet zo op z'n gemak.

VADER

(door het dolle)

WAAR IS WILLEMINA?! WAAR IS MIJN WILLEMINA?!

Als een bezetene zoekt hij de kamer af en trekt laden open.

PRESENTATRICE (V.O.)

Ook al is er nog maar weinig protest, toch vinden veel Nederlanders de Duitse bezetting maar niets.

2.25 ARCHIEF: ANJERDAG 1940 IN DEN HAAG

PRESENTATRICE (V.O.)

Ze willen de koningin terug. En dat maken ze duidelijk op 29 juni 1940: de verjaardag van prins Bernard. Hij zit net als zijn schoonmoeder, koningin Wilhelmina, in Londen. Daarom leggen duizenden Nederlanders op die dag bloemen neer bij paleizen en bij standbeelden van de koninklijke familie.

2.26 LOCATIE: EXT. PARK MET STANDBEELD EMMA

De PRESENTATRICE staat in een park naast een standbeeld en kijkt omhoog naar Koningin Emma.

PRESENTATRICE

Allemaal anjers, want dat zijn de lievelingsbloemen van Bernard. Zo wordt zijn verjaardag het eerste echte protest tegen de Duitsers.

De PRESENTATRICE begint weg te lopen van het standbeeld.

PRESENTATRICE

En die zijn woedend. Ze vinden dat iedereen het koningshuis maar snel moet vergeten. Dus worden alle postzegels en bankbiljetten met het portret van de koningin vervangen.

Ze staat bij een bankje waar wat straatnaambordjes liggen.

PRESENTATRICE

Maar ook alle straatnamen... Zoals de Prinses Beatrixlaan...

Ze houdt een bordje omhoog met PRINSES BEATRIXLAAN.

PRESENTATRICE

... die heet voortaan de Boschlaan.

Ze draait het bordje om en daar staat: BOSCHLAAN.

PRESENTATRICE

De Julianastraat...

Ze toont een nieuw bordje.

PRESENTATRICE

... wordt Zestienhovenschelaan... En de Koningin Wilhelminaweg – Parnassieweg

Ze heeft ook dat laatste bordje omgedraaid.

PRESENTATRICE

Niets mag nog verwijzen naar ons koningshuis. Sommige leukerds veranderen stiekem ook die nieuwe naam...

Ze plakt een sticker met MOFFEN over Parnassia, zodat er MOFFENWEG staat.

PRESENTATRICE

In Moffenweg bijvoorbeeld. Of Hitlerweg. Maar er valt niets meer te lachen, als een jaar later de volgende bordjes verschijnen...

Ze houdt een nieuw bordje omhoog: VOOR JODEN VERBODEN

2.27 ARCHIEF: VOOR JODEN VERBODEN

Voor een zwembad hangt een bordje: VOOR JODEN VERBODEN.

PRESENTATRICE (V.O.)

Deze moeten worden opgehangen in winkels, trams, bioscopen, sportvelden, overal.

In de etalage van een restaurant hangt: JODEN NIET GEWENSCHT.

PRESENTATRICE (V.O.)

Want Joodse mensen mogen daar niet meer komen van de Duitsers. Die hebben namelijk een grote hekel aan Joden en willen hen weg hebben uit Nederland.

2.28 LOCATIE: EXT. AMSTERDAM – JODENBUURT

De PRESENTATRICE staat op dezelfde plek, waar in 1941 de eerste razzia werd gehouden.

PRESENTATRICE

De Duitsers worden daarbij geholpen door hun Nederlandse vriendjes die steeds op zoek zijn naar Joden om in elkaar te slaan. Maar sommige Joden laten zich niet weggagen en vechten zo hard terug, dat er zelfs iemand doodgaat.

De PRESENTATRICE houdt een foto omhoog voor de camera: Joodse jongens met omhooggestoken handen tijdens de razzia van 22 februari 1941 in de Jodenbuurt.

PRESENTATRICE

Daarom nemen de Duitsers op een verschrikkelijke manier wraak.

Ze laat een volgende foto van dezelfde razzia zien.

PRESENTATRICE (O.S.)

Op 22 en 23 februari 1941 worden er 425 joodse mannen zomaar op klare-lichte dag opgepakt. Ze worden uit hun huizen gesleept of van hun fietsen gesleurd. Een 'razzia' heet dat en het is de allereerste keer. Veel niet-Joodse Amsterdammers zien het gebeuren en zijn heel boos.

2.29 DRAMA: EXT. HUIS DE VRIES – ACHTERTUIN

Gelach door de openslaande deuren naar de achtertuin. Op een tuintafel de lege verpakking van chocola en biscuits. Ontspannen zit WERNER in uniform op een tuinstoel en biedt HANS naast hem een stuk chocola aan.

HANS

O nein, danke...

Hij maakt een afwerend gebaar en wijst naar zijn buik

WERNER

Bist Du satt?

HANS

Zat? Ik? Nein! Ik drinke niets!

WERNER lacht. Vanuit de woonkamer klinkt tumult.

VADER (O.S.)

WAAR ZIT IE? ZEG WAAR D'IE ZIT!

MOEDER (O.S.)

Niet doen, Gerard! Niet doen!

WERNER (TEGEN HANS)

'Satt' heisst genug. (PROBEERT)
Kenoek, heb je kenoek?

VADER

WE HEBBEN ZEKER GENOEG! MEER DAN
GENOEG! JULLIE ZITTEN ONS TOT HIER!

In de deuropening is VADER verschenen die staat te trillen van alle emotie. Achter hem verschijnt ook MOEDER. WERNER rijst geschrokken op uit zijn stoel.

WERNER

Was ist denn los?

MOEDER (TEGEN WERNER)

Niks, niks! Alles gut!

VADER

Kunnen jullie wel tegen die gasten?!
Doodsbang waren ze en jullie maar
lachen, stelletje schoften!

WERNER

Was ist passiert?

MOEDER (TEGEN WERNER)

(glimlachend)

Hij danke voor essen! Alles gut!

WERNER

Ach so! (AARZELENDE GLIMLACH) Keine danke!

VADER

Het zijn dan misschien verrekte joden,
maar het zijn wel ONZE joden! En daar
blijven jullie vanaf!

MOEDER (TEGEN WERNER)

Vooral die Apfelwijn! (SCHUDT HOOFD) Mmmmm!

Geschrokken staat HANS nog steeds naar VADER te kijken,
die met driftige bewegingen zijn jas uittrekt.

HANS

Wat gaat u doen, vader?

VADER

Staken! De hele boel ligt plat! Van
Zwanenburg tot Duivendrecht. Dan zullen
we weleens zien wie hier de baas is.

Hij vertrekt naar de woonkamer, terwijl HANS hem
bezorgd nakijkt.

PRESENTATRICE (V.O.)

(LEEST VOOR) 'We eisen de onmiddellijke
vrijlating van de gearresteerde joden'...

2.30 LOCATIE: EXT. MEESTER VISSERPLEIN

De PRESENTATRICE staat op het Meester Visserplein, op
de rotonde naast het Waterlooplein en leest de
stakingsoproep voor. Om haar heen passeren de trams.

PRESENTATRICE

... 'Staakt, staakt, staakt!' De
communistische partij in Amsterdam

wil dat iedereen het werk neerlegt
als protest tegen de razzia.

Ze houdt het papier omhoog.

PRESENTATRICE

Daarom verspreiden ze overal
stiekem deze oproep. En met succes!
Want eerst staken de tram-
bestuurders, maar daarna volgen
steeds meer bedrijven. Zelfs in
Haarlem, Utrecht en Zaandam.

De PRESENTATRICE steekt over en komt op het Josef
Daniël Meijerplein.

PRESENTATRICE

De Duitsers pikken het niet en
schieten op de stakers. Er vallen
negen doden en vele anderen worden
opgepakt.

De PRESENTATRICE arriveert bij het standbeeld van de
Dokwerker op het Josef Daniël Meijerplein.

PRESENTATRICE

Twee dagen heeft die Februari-
staking geduurd - het eerste en
enige massale protest in de hele
oorlog tegen het wegvoeren van
Joden. Daarom staat dit beeld hier.

De PRESENTATRICE wijst naar het standbeeld van de Dokwerker.

PRESENTATRICE

De Dokwerker. Een stoere haven-
arbeider die zich niet zomaar opzij
laat zetten. Bij dit beeld wordt
nog ieder jaar op 25 februari de
staking herdacht. Voor iedereen is
het na de Februaristaking duidelijk
dat de bezetting helemaal niet zou
meevallen. De Duitsers hebben hun
ware gezicht laten zien.

2.31 DRAMA: INT. HUIS DE VRIES - WOONKAMER

Een puinhoop in de woonkamer. Een kast is omgegooid,
gordijnen zijn losgetrokken en laden liggen omgekeerd op
de grond. MOEDER zit verslagen voor zich uit te kijken.

PRESENTATRICE (V.O.)

Het zou nog een heel lange oorlog worden.
Geschrokken komt HANS binnen en overziet de ravage.

MOEDER

Ze hebben je vader meegenomen.

HANS

Maar... maar Werner dan? Heeft die
niets gezegd?

MOEDER

'Onze Werner'?

Smalend kijkt ze HANS aan.

MOEDER

Die liep voorop.

AFTITELING BEGINT

HANS laat zich op een stoel zakken en kijkt naar de
koek- en worstresten op tafel. MOEDER staat op en veegt
de lekkernijen in de vuilnisbak.
